

Kerro Holmberg

Porträtt av kvinnliga ryska konstruktivister och suprematister

På Galleri Sjögatan Sju visas nu poeten och målaren Kerro Holmbergs porträtt av framför allt kvinnliga ryska konstruktivister och suprematister, verksamma under den stora explosion av nyskapande konst och kultur som inträffade i Ryssland under årtiondena före och efter revolutionen 1917. I utställningen finns också motiv som visar avantgardister på promenad, i djurparken, på cykeltur, med mera.

Målningarna bygger på fotografier. Det anges inte alltid vem som avporträtteras. Till exempel visar sig målningen "Furuvik" efter en stunds googling vara en avbildning av ett foto som visar Katarzyna Kobro på promenad i en djurpark. Hon var en konstruktivistisk målare och skulptör som utbildade sig i Moskva men flydde till Polen 1922. Här finns också "Lili och Volodja", det vill säga Lili Brick och Vladimir Majakovskij, samt en rad andra banbrytande målare och poeter.

Målningen "Una" visar suprematisten Kazimir Malevitjs dotter Una stående i en trädgård. Bredvid henne, i en liten ruta, återges Malevitjs berömda målning "Svart kvadrat på vit botten". "Xenia" i olja och kol bygger på ett foto av Xenia Boguslavskaja, en rysk målare som flydde från Sovjetunionen 1919. Porträttet "Emmy" visar den tyska artisten och författaren Emmy Hennings. Hon var en av initiativtagarna till dadaismen och deltog i grundandet Café Voltaire i Zürich. "Sisters in art" bygger på ett foto som föreställer målaren Nadesjda Udaltsova, en syster till henne samt målaren Ljubov Popova. 1933 blev Udaltsova kritiserad för formalism och 1938 arkebuserades hennes man konstnären Alexander Drevin. Hon själv blev persona non grata och dog i Moskva 1962. Mot slutet av sitt liv blev hon rehabiliterad. Popova dog av scharlakansfeber i Moskva 1924. Flera av de här kvinnorna dog unga i sjukdomar som hade gått att klara i vår tid, men revolutionsåren präglades av nöd och svåra umbäranden.

En förklaring till att det fanns så många ledande kvinnor inom den ryska konsten är att högre konstutbildningar i Ryssland varit öppna för kvinnor sedan mitten av 1870-talet. En annan förklaring är att jämlikhet mellan män och kvinnor var en av bolsjevikernas bärande idéer. Kerro Holmberg har låtit sig inspireras av de ryska avantgardisterna så till den grad att hon 2009 gav ut en hyllningsskrift till Kazimir Malevitjs ära, illustrerad av henne själv och med texter av Miriam Bäckström. Men att döma av utställningen i Sundsvall är det inte det ryska avantgardets bild- och formspråk som intresserar Kerro Holmberg. Hennes uttryck befinner sig ungefär så långt från suprematism och konstruktivism det går att komma. Stilen är snarare lättsam, dekorativ och illustrerande. Så frågan är vad det är hos dessa nyskapande konstnärer som får Kerro Holmberg att gång på gång måla deras porträtt. Det är svårt att hitta något svar i utställningen, men kanske ligger lockelsen i det hopp de här fotografierna förmedlar. Där träder de fram, de himlastormande avantgardisterna, ofta glatt leende, beslutsamma, som hägringar ur en förlorad tid då det fortfarande fanns tro och framtidshopp. Före de båda världskrigen, före miljö- och klimathot och före den pågående katastrofen i Mellanöstern.

De avporträtterade konstnärerna var i många fall ett med den ryska revolutionen. Deras konst och formspråk gav uttryck för tidens och platsens radikala strömningar. Att de då avbildas utan att vad de stod för, kämpade för och i vissa fall dog för vidrörs, det skaver. Kerro Holmberg är självlärd och verksam i Stockholm. Hon uppger att hon har tagit intryck av det ryska ikonmåleriets färghantering och använder gärna starka färger i

KONST VÄSTERNORRLAND

Landstinget, Regional Utveckling, 871 85 Härnösand 0611-80214

Red: Mats de Vahl mobil:070-2476939 epost: mats.de.vahl@lvn.se

sitt måleri. Bortsett då porträtten i olja och kol som är svart- och gråtonade med enstaka färgstick.

Text och foto: Karin Kämsby

Volym 2016-10-19